

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА
ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПСИХОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ»

Рівень вищої освіти: *перший(бакалаврський)*
Галузь знань: *05 Соціальні та поведінкові науки*
Спеціальність: *053 «Психологія»*
Освітня програма: *«Психологія»*
Статус навчальної дисципліни: *обов'язкова*
Мова навчання *українська*

Дніпро – 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Навчально-методичною радою
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Протокол від №

СХВАЛЕНО

Вченою радою навчально-
наукового інституту/факультету
Протокол від №

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми «Психологія»

_____
(підпис)

Бурлакова І.А.

(ім'я та прізвище)

Розглянуто на засіданні кафедри психології та педагогіки Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти
Протокол від 20.06.2023 № 20

Психологія соціальної роботи // Робоча програма навчальної дисципліни. – Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2023. – 12 с.

РОЗРОБНИК:

Вікторія КОРНІЄНКО, завідувач кафедри психології та педагогіки навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат педагогічних наук, доцент.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

1. Андрій МАСЛЮК, старший науковий співробітник Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України, заступник начальника відділу науково-методичного супроводження психологічної підготовки суддів, д. псих. н., професор.
2. Олена МАЛИНА – доцент кафедри психології Запорізького національного університету, к.псих.н., доцент.

Лист оновлення та перезатвердження робочої програми навчальної дисципліни

Навчальний рік	Дата засідання кафедри, протокол – розробника РПНД	Зміст змін	Підпис завідувача
20__/20__			
20__/20__			
20__/20__			
20__/20__			
20__/20__			

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Найменування	Характеристика навчальної дисципліни
--------------	--------------------------------------

показників	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів ЄКТС	3	
Загальна кількість годин:	90 год	90 год
Рік підготовки:	4	4
Семестр:	7	8
Лекції	14 год	4 год
Семінарські	6 год	6 год
Практичні	10 год	-
Самостійна та індивідуальна робота	76 год	80 год
Підсумковий семестровий контроль:	Залік	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Психології соціальної роботи**» є отримання студентами знання про психологічні аспекти соціальної роботи та оволодіння основними методами, формами і технологіями її реалізації в різних державних і недержавних установах з надання психосоціальної допомоги населенню.

Дисципліна «**Психологія соціальної роботи**» відповідно до структурно-логічної схеми дисциплін, передбачених навчальними планами фаху, викладається після вивчення дисциплін «Загальна психологія», «Соціальна психологія», «Основи психодіагностики», «Психологія сім'ї».

Очікувані результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК1 – здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2 – знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК6 – здатність приймати обґрунтовані рішення;

ЗК7 – здатність генерувати нові ідеї (креативність);

ЗК8 – навички міжособистісної взаємодії.

Фахові (спеціальні компетентності):

СК1 – здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології;

СК3 – здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків;

СК8 – здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову);

СК9 – здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту;

СК10 – здатність дотримуватися норм професійної етики;

СК11 – здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК12 – здатність проектувати, організовувати та надавати психологічно ефективну допомогу людині в екстремальних та кризових ситуаціях;

СК14 – здатність використовувати психотехнології в процесі міжособистісної взаємодії для психопрофілактики та психокорекції людських взаємовідносин, в тому числі для психологічної підтримки співробітників силових структур під час виконання ними своїх обов'язків.

Програмні результати:

ПР1 – аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР2 – розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР5 – обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПР9 – пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПР10 – формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПР11 – складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта,

забезпечувати ефективність власних дій.

ПР12 – складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПР13 – взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР14 – ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

ПР15 – відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПР16 – знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР17 – демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПР18 – вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

ПР20 – проєктувати, організовувати та надавати психологічно ефективну допомогу людині в екстремальних та кризових ситуаціях.

Пререквізити: вивчення дисципліни «**Психологія соціальної роботи**» базується на знаннях, одержаних при вивченні дисциплін: «Загальна психологія», «Соціальна психологія», «Основи психодіагностики», «Психологія сім'ї»

Постреквізити: вміти оптимально використовувати здобуті знання в практиці роботи психолога для відповідних корекційних та реабілітаційних дій, використання для впливу на спільноти і окремих індивідів.

Обсяг навчальної дисципліни: Додатки 1.1, 1.2. *(оновлюється щорічно).*

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

ТЕМА 1. Психологія соціальної адаптації та дезадаптації особистості.
Соціальна адаптація як механізм соціалізації. Уявлення про соціальну адаптацію в різних психологічних школах: психоаналізі, гуманістичному напрямку,

необіхевіоризмі, інтеракціонізмі. Системна соціальна адаптація. Дезадаптація особистості. Адаптаційний синдром Г. Сал'є. Бар'єр психічної адаптації. Реакції адаптації. Розлади адаптації. Стратегії соціальної адаптації та сфера суб'єктивних відносин особистості.

ТЕМА 2. Загальна теорія соціальної роботи.

Теорія соціальної роботи з точки зору загальної теорії систем. Теоретична модель як метафора. Організмична модель. Розвиток професійних стандартів в соціальній роботі. Психодинамічний підхід в соціальній роботі. М. Річмонд та діагностичний підхід в соціальній роботі (робота з випадком (social workcase)). Функціональний напрямок В. Робінсон та робота з індивідуальними потребами. Особистісні якості, що необхідні для здійснення професійної соціальної роботи. Психологічне консультування в соціальній роботі. Описові моделі допомоги. Схема консультування М. Херберта.

ТЕМА 3. Психологічні основи методології соціальної роботи.

Структурний підхід в соціальній роботі. Теорія підтримки. Радикальна соціальна робота. Структурний, організаційний та інтеракціоністський рівні аналізу ситуації. Діагностичний і функціональний підходи в сучасній соціальній роботі. Психоаналітичний підхід в сучасній соціальній роботі. Основні ідеї психодинамічного підходу, що релевантні для соціальної роботи. Теорія процесу психоаналітичного консультування. Когнітивно-біхевіоральні моделі в соціальній роботі. Загальна схема когнітивно-біхевіоральної терапії. Негативні способи мислення та робота з ними. Використання типів підкріплення в роботі з клієнтом. Терапевтична когнітивна оцінка. Робота з особистісними життєвими правилами та емоційними звичками. Короткострокове інтегральне консультування. Мультимодальна терапія. Принципи гуманістичної психології в соціальній роботі.

ТЕМА 4. Психологічна та соціальна допомога сім'ї та дитині.

Соціально-психологічна допомога немовлятам і дітям раннього віку; програми раннього втручання. «Тренування взаємодії». «Керівництво взаємодією». Психоаналітичні напрями раннього втручання. Системний підхід. Соціально-педагогічне раннє втручання. Концепція лекотек та її використання. Принципи організації програм раннього втручання. Моделі, що використовуються для створення програми. Фактори, що впливають на розвиток дитини. Психодинамічні механізми емоційних і поведінкових розладів у дітей та підлітків. Сімейні кризи. Загальні принципи сімейного консультування. Психологія соціальної роботи з дітьми, що зазнали насильства в сім'ї.

ТЕМА 5. Кризова допомога.

Психологічні особливості проживання кризи та втрати. Феномен посттравматичного стресового розладу: сутність та структура. Психотерапевтична допомога людям при посттравматичному стресовому розладі. Суїцид та суїцидальна поведінка. Основні поняття суїцидології. Типологія суїцидальної поведінки. Психологічна допомога клієнтам, що

здійснили спробу суїциду, або продемонстрували суїцидальні наміри. Психологічний вплив безробіття. Психологічна робота з безробітними.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Структура навчальної дисципліни наведена у додатку 1.1., 1.2.

Додатки 1.1, 1.2. (оновлюється щорічно).

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий контроль – це перевірка рівня засвоєння знань, навичок, вмінь та інших компетентностей за певний період навчання (навчальний семестр, навчальний рік).

З навчальної дисципліни *«Психологія соціальної роботи»* передбачено:
для денної форми навчання – залік;
для заочної форми навчання – залік.

Критерії та засоби оцінювання успішності навчання

Критерієм успішного проходження Здобувачем підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки визначається за допомогою якісних критеріїв і трансформується в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

За результатами аудиторної роботи здобувач денної форми навчання має отримати максимальну кількість 30 балів (кожне заняття оцінюється за п'ятибальною шкалою); за результатами самостійної роботи – 15 балів та за результатами індивідуальної роботи – 15 балів. Таким чином бали за поточний контроль (40-60 балів). Бали за результатами успішного складання заліку (20-40 балів).

За результатами аудиторної роботи здобувач заочної форми навчання має отримати максимальну кількість 20 балів (кожне заняття оцінюється за п'ятибальною шкалою); за результатами самостійної роботи – 30 балів та за результатами індивідуальної роботи – 10 балів. Таким чином бали за поточний контроль: 40-60 балів. Бали за результатами успішного складання заліку: 20-40 балів.

Максимальна кількість балів з дисципліни: 100 балів.

Для навчальної дисципліни *«Психологія соціальної роботи»* засобом діагностики знань (успішності навчання) виступає *залік*.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
----------------	-------------------------------	-----------------------

	З а л і к	Екзамен/ диференційо ваний залік	О ц і н к а	Пояснення
90-100	з а р а х о	Відмінно	А	<i>«Відмінно» - теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані в повному обсязі.</i>
83-89	в а н о	Добре	В	<i>«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний в повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близько до максимальної.</i>
75-82			С	<i>«Добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком; в основному сформовані практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальною кількістю балів, деякі види завдань виконані з помилками.</i>
68-74		Задовільно	Д	<i>«Задовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю; але прогалини не носять істотного характеру; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; більшість передбачених РПНД навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.</i>
60-67			Е	<i>«Достатньо» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовано деякі практичні навички роботи; частина передбачених РПНД навчальних завдань не виконані або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.</i>
35-59	н е з	Не задовільно	Ф Х	<i>«Умовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовані необхідні практичні навички роботи;</i>

	а р а х о в а н о		<i>більшість навчальних завдань не виконано або якість їх виконання оцінено кількістю балів, близько до мінімальної; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання).</i>
1-34		Ф	<i>«Безумовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу не засвоєний; не сформовані необхідні практичні навички роботи; всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки або не виконані взагалі; додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не призведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань.</i>

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

- навчальна аудиторія;
- ноутбук з відеокамерою;
- програмне забезпечення для доступу до мережі Інтернет;
- платформа «MOODL»;
- програмне забезпечення MicrosoftPowerPoint;
- дошка;
- крейда.

**Інформаційне та методичне забезпечення навчальної дисципліни
(рекомендовані джерела інформації)**

Додаток 1.3. (оновлюється щорічно та/або в разі необхідності).

Додаток 1.1 до Робочої
програми навчальної
дисципліни

ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Психологія соціальної роботи»

Освітній ступінь *бакалавр*
Спеціальність *053 «Психологія»*
на *2023 / 2024* навчальний рік

Форма навчання: ДЕННА   **Обсяг: 3 кредити ЄКТС (90 годин)**

Навчально-науковий інститут права та інноваційної освіти

Курс 4   **Група Б-ПС-041**

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				Самостійна та індивідуальна робота
			Всього	Лекції	Семінари	Практ.занят	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Психологія соціальної адаптації та дезадаптації особистості	18	2	2	2	2	15
2	Загальна теорія соціальної роботи	18	2	2	2	2	15
3	Психологічні основи методології соціальної роботи	18	3	3	2	2	15
4	Психологічна та соціальна допомога сім'ї та дитині	18	3	3	-	2	15
5	Кризова допомога	18	4	4	-	2	16
	Разом за семестр	90	14	14	6	10	76
	Форма підсумкового контролю		залік				
	Разом за навчальний рік	90	14	14	6	10	76

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри психології та педагогіки Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти, протокол від 20.06.2023 р. № 20.

**Завідувач кафедри
психології та педагогіки**

Вікторія КОРНІЄНКО

ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Психологія соціальної роботи»

Освітній ступінь *бакалавр*
Спеціальність *053 «Психологія»*
на *2023 / 2024* навчальний рік

Форма навчання: ЗАОЧНА Обсяг: 3 кредити ЄКТС (90 годин)
Навчально-науковий інститут права та інноваційної освіти
Курс 4 Група *БЗ-ПС-041*

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				Самостійна та індивідуальна робота
			Всього	Лекції	Семінари	Практ. занят	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Психологія соціальної адаптації та дезадаптації особистості	17	2	2	-	-	16
2	Загальна теорія соціальної роботи	19	2	-	2	-	16
3	Психологічні основи методології соціальної роботи	20	2	2	2	-	16
4	Психологічна та соціальна допомога сім'ї та дитині	15	2	-	-	-	16
5	Кризова допомога	19	2	-	2	-	16
	Разом за семестр	90	10	4	6	-	80
	<i>Форма підсумкового контролю</i>		<i>залік</i>				
	<i>Разом за навчальний рік</i>	90	10	4	6	-	80

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри психології та педагогіки Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти, протокол від 20.06.2023 р. № 20.

Завідувач кафедри
Психології та педагогіки

Вікторія КОРНІЄНКО

ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

« ПСИХОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ»

Освітній ступінь *бакалавр*
Спеціальність *053 «Психологія»*
на *2023 / 2024* навчальний рік

Основні нормативні акти:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року // *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про відновлення дії окремих положень Конституції України» № 1401-VIII від 02.06.2016, ВВР, 2016, № 28, (ст.532).
2. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Загального положення про центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді»: за станом на 01.08.2015 р. Офіц. вид. Київ: Парлам. вид-во, 2015.
3. Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей: Закон від 02.06.2005 № 2623-IV [Електронний ресурс] /Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2623-15>
4. Про Порядок організації мультидисциплінарного підходу з надання соціальних послуг у територіальному центрі соціального обслуговування (надання соціальних послуг) [Електронний ресурс] Мінсоцполітики України; Наказ, Порядок від 26.12.2011 № 568. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0354-12>

Підручники:

1. Книга Психологія впливу, Роберт Чалдіні, видавництво «Клуб сімейного дозвілля», 2022 рік, Київ, с. 274
2. Соціальна психологія (програмні основи, змістові модулі, інформаційне забезпечення), Поліщук В. М. , 2023 рік, Видавництво: «Університетська книга», Київ, с. 158

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Карпенко О.Г. Теорія та практика соціальної роботи: навчальний посібник. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2017. 408 с.

2. Лютий В.П. Технологія соціальної роботи: Конспект лекцій. Київ: Академія праці і соціальних відносин, 2003. 75 с.
3. Остролуцька Л.І. Соціально-педагогічна робота в центрах соціальнопсихологічної реабілітації дітей та молоді з функціональними обмеженнями. Київ: 2016. 116 с.
4. Семигіна Т.В. Введення у соціальну роботу: Навчальний посібник / Т.В. Семигіна, І.М. Грига та ін. Київ: Фенікс, 2001. 288 с
5. Тюптя Л.Т. Соціальна робота: теорія і практика: Навч. посіб. Київ: Знання, 2008. 574 с.
6. Шахрай В.М. Технології соціальної роботи: Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 464 с. Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/302484/>
7. Яремчук О.В., Ключикова В.О. Психологія соціальної роботи: теорія і практика : навчально-методичний посібник / О. В. Яремчук, В. О. Ключикова. Одеса: Одеський національний університет, 2015. 168 с.

Монографії та інші наукові видання:

1. Безпалько О.В. Організація соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю у територіальній громаді: теоретико-методичні основи. Монографія. Київ : Наук. світ, 2006. 363 с.
2. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 208 с.
3. Бойко А.М. Соціальна робота з конкретними групами клієнтів / А.М. Бойко, Н.Б. Бондаренко. Київ: Вид. дім Києво-Могилянська академія, 2004. 166 с
4. Кубицький С. Історія соціальної роботи в зарубіжних країнах [Електронний ресурс] Київ: ДАКККиМ, 2009. 298 с. URL: <http://www.twirpx.com/file/600229/>
5. Лукашевич М.П. Теорія і методи соціальної роботи / М.П. Лукашевич, І.І. Мигович. Київ: МАУП, 2003. 168 с.
6. Пейн М. Сучасна теорія соціальної роботи. Київ: Вид-во Фонду НОУ. ХАУ, 2000. 456 с.
7. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми: посіб. у 2-х ч.; Ч. 2 (Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми) / А. В. Аносова, О. В. Безпалько, Т. П. Цюман та ін. / За заг. ред.: Т. В. Журавель, З. П. Кияниці. Київ: ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 352 с.
8. Харченко С.Я. Історія, теорія і практика соціальної роботи в Україні [Електронний ресурс] / Харченко С.Я., Кратінов М.С., Ваховський Л.Ц. Луганськ: Альма-матер, 2004. 326 с. URL: <http://www.twirpx.com/file/602904/>
9. Sicora A. Reflective practice and learning from mistakes in social work. Bristol: Policy Press. Journal of Social Work Practice Psychotherapeutic Approaches in Health, Welfare and the Community. Volume 31, 2017 Issue 4: Risk in Social Work.

Інтернет-ресурси:

1. Автореферати дисертацій в НБУ імені В.І.Вернадського. URL:
http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis64r_81/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=ARD_EX&P21DBN=ARD&S21FMT=&S21ALL=&Z21ID=
2. Пошукова система Google. URL: <http://www.google.com>

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри інформаційних технологій Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти, протокол від 20.06.2023 р. № 20.

**Завідувач кафедри
Психології та педагогіки**

Вікторія КОРНІЄНКО